

فرهنگ و ادبیات ایرلند در نمایشگاه جهانی کتاب فرانکفورت

پانزدهمین سالگرد شهر فرانکفورت آلمان برای چهاردهمین بار شاهد برگزاری بزرگترین بازار مکاره جهانی کتاب خواهد بود. در مراسمی که بدین مناسبت در اول ماه اکتبر سال جاری (۱۰ مهرماه) برپا خواهد شد، صدراعظم آلمان، آقا هلموت کهل و شاعر و نویسنده ایرلندی «شیموس هینی» (برنده جایزه نوبل ادبیات سال گذشته) با سخنرانی‌های خود این نمایشگاه کتاب را که تا ۷ اکتبر (۱۶ مهرماه) ادامه خواهد داشت، افتتاح خواهند کرد. مسئولان نمایشگاه اعلام کردند که امسال تغییراتی نیز در چگونگی برگزاری نمایشگاه بوجود خواهد آمد که بیشتر در جهت گسترش نمایشگاه و بهبود امکاناتی است که در اختیار ناشران گذاشته خواهد شد. برای مثال به پنج سالن عظیمی که تاکنون به بخش ادبیات جهان و رسانه‌های الکترونیکی (اینترنت، نرم‌افزارها و جز اینها) اختصاص داشته است، یک سالن دیگر افزوده خواهد شد. ناشران بین‌المللی نیز از این پس دو سالن در اختیار خواهند داشت. رویهم‌رفته به مساحت فضای نمایشگاه که تا سال گذشته ۱۲۶ هزار مترمربع بود، حدود ۵۰ درصد افزوده خواهد شد و وسعت آن به ۱۸۰ هزار مترمربع خواهد رسید. تضمین مسئولان نمایشگاه به توسعه فضای آن در پی افزایش ناشران شرکت‌کننده و نیز استقبال دیدارکنندگان صورت گرفت. در سالهای اخیر به دنبال دگرگونی‌های بنیادی و گسترده‌ای که در جهان، و به‌ویژه در کشورهای اروپای شرقی، پدید آمده، به تعداد کشورهای شرکت‌کننده در نمایشگاه کتاب و بالتبع به تعداد ناشران و نیز دیدارکنندگان افزوده شده است. اگر تا پنج سال پیش ۸۵۰۰ ناشر از ۹۰ کشور در نمایشگاه حضور فعال داشتند و تعداد دیدارکنندگان در هفته برگزاری نمایشگاه به ۲۷۰ هزار نفر می‌رسید، امسال ۸۹۰۰ ناشر از ۱۰۲ کشور جهان شرکت خود را در

نمایشگاه اعلام کرده‌اند و تعداد دیدارکنندگان را نیز حدود ۳۲۰ هزار نفر برآورد می‌کنند.

متأسفانه امسال نیز چون هفت سال گذشته جای ناشران ایرانی در باسابقه‌ترین، بزرگترین و مهمترین نمایشگاه جهانی کتاب که به‌مثابه وسیع‌ترین گردهم‌آیی اهل قلم بشمار می‌آید، خالی خواهد ماند و، چنانکه از ظواهر امر برمی‌آید، گمان نمی‌رود که در آینده نزدیک نیز مانعی که بر سر راه شرکت ناشران ایرانی در این نمایشگاه قرار دارد، برطرف شود. بنا به گفته مسئولان نمایشگاه، گرچه آیت‌الله محمد یزدی در اوایل اردیبهشت‌ماه سال جاری تلویحاً اظهار داشته است که جمهوری اسلامی اصراری به‌دنبال نمودن «مسأله سلمان رشدی» ندارد؛ ولی برگزارکنندگان نمایشگاه این اظهارات را کافی ندانسته و برای دعوت مجدد از ناشران ایرانی خواستار تصریح بیشتری در رفع این اشکال شده‌اند. امید است که مسئولان نمایشگاه کتاب فرانکفورت و همچنین مقامات مسئول کشورمان در تلاشهایشان جهت حل این مسأله هر چه زودتر به نتیجه برسند؛ زیرا عدم حضور ناشران و نویسندگان ایرانی در چنین گردهم‌آیی فرهنگی بزرگی، هم از ارزش معنوی نمایشگاه می‌کاهد و هم به‌فرایند همکاری‌ها و گسترش دادوستدهای فکری و فرهنگی میان غرب و شرق صدمه خواهد زد و یکی از کهنسال‌ترین و غنی‌ترین فرهنگهای جهان را به‌انزو خواهد کشاند.

امسال نیز همچون سالهای گذشته، نمایشگاه کتاب فرانکفورت موضوعی را در کانون فعالیت‌های خود قرار داده است و مکان و برنامه‌های ویژه‌ای را نیز به‌آن اختصاص خواهد داد. فرهنگ و ادبیات ایرلند و نویسندگان و شاعران ایرلندی پراکنده در جهان، موضوع اصلی این‌بار نمایشگاه خواهد بود. از این‌رو از «شیموس هینی» دعوت شده است تا در مراسم گشایش نمایشگاه سخنرانی کند. افزون بر این ۴۵ ناشر و ۳۰ نویسنده و شاعر و شمار بسیاری از هنرمندان معاصر ایرلندی برای معرفی فرهنگ و ادب و هنر این سرزمین به‌آلمان خواهند آمد؛ و این در حالی است که فرهنگ کهن این سرزمین و ادبیات مدرن آن از شهرت جهانی برخوردار است. ادبیاتی که از سرزمین ایرلند سرچشمه گرفته است، در کنار ادبیات روسی، یکی از پربارترین و مؤثرترین ادبیاتی است که دنیای مدرن، به‌ویژه در صد سال اخیر، به‌خود دیده است. برای اثبات این ادعا کافی است که شاعران و نویسندگان نامداری را برشمرد که دایره تأثیر آثارشان سرتاسر جهان ادبیات را در بر می‌گیرد؛ کسانی چون «جوناثان سويفت»، «اسکار وایلد»، «ویلیام باتلر ییتس» (نوبل ادبیات سال ۱۹۲۳)، «جان میلینگتون سینگ»، «جیمز جویس»، «جورج برنارد شاو» (نوبل ادبیات سال ۱۹۲۵)، «ساموئل بکت» (نوبل ادبیات سال ۱۹۶۹)، «شیموس هینی» (نوبل ادبیات سال ۱۹۹۵) و «ادنا اورپین». شاید در کمتر کشوری به‌اندازه ایرلند ادبیات این چنین با حیات معنوی مردم عجین شده باشد؛ تا جایی که به‌جرات می‌توان گفت که فرهنگ، ادبیات و سیاست، سه عنصر جداناپذیر از زندگی آنان را تشکیل می‌دهد. در ده سال اخیر رشد بازار کتاب در کشور ایرلند (به‌جز ایرلند شمالی) بیش از ۹۰ درصد افزایش داشته است و فروش کتاب، در این کشور کوچک که فقط چهار میلیون نفر جمعیت دارد، سالانه به‌بیش از ۵۰ میلیون دلار می‌رسد.